

Megjelenik hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Égész évre	10 frt.	o. 6.
Félévre	5 frt.	o. 3.
Évnyegyedre	3 frt.	o. 1.
Egy órára	1 frt.	o. 1.

Szerkesztői szállás:

belső tordantza 122. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr., 2-szor 6 kr., 3-szor 5 kr., s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetéseket felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.), Haasensteint és Voglertnél (Neuer Markt 11. szám.).

Pestén: Zeisler M. (Királyi utca 60. sz.).

Nyitlertti cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás

a

1870-ki XV-dik évfolyamára.

Előfizetési-díj:

Égész évre 10 frt., félévre 5 frt. 50., évnyegyedre 3 frt., egy órára 1 frt. o. é.

Az elbizakodott győző és a semleges hatalmak.

Vainere, ou mourir pour la patrie!

+ Minapi cikkünkben idéztük a „Kön. preus. Staatsanzeiger“ szavait, melyek arra mutatnak, hogy a porosz győzők Franciaországot akarják megaláztatni, s tőle Elsaszt és Lothringiát elszakítani. Ujabban a junkerek lapjából, a „Kreuz. Ztg.“-ból hangzik felénk az elbizakodás harsány hangja: „Mi — ugymond — egyedül csináltuk az üzletet; a számlát is egyedül fogjuk összeállítani. Mi a francziáknak oly feltételeket fogunk dictálni, melyek állandó békét garantíroznak és a kiontott tömérdek vérről fölértnek.“

E cynicus, megvető és fennhéjázó hang fegyverre szólít minden francia férfit, kiből még csak egy csöpp francia vér van; kiből csak egy paránya létezik a haza szeretetnek, nemzeti büszkeségnek és bátorságnak. De az elbizakodás eme szavai a semleges hatalmak figyelmét is magokra vonják.

Angliában a hadjárat kezdetén szintegy óhajták a porosz fegyverek győzelmét, hogy a francia chauvinisták gögijét megtörve láthassák. Ma már, midőn a német hadsereg előnyei megsokszorozódtak, az angol közvélemény órmórral üdvözlöve egy döntő francia diadalt.

Oroszországot a háború megkezdése előtt Poroszország föltétlen szövetségesének nézte egész Európa; a kettős victoria-lövések óta nemcsak az orosz nemzeti lapok tanúsítanak francia rokonszenvet, hanem a félhivatalosak hasábjain is visszatükrözik a német diadalok szülte aggodalom. Az orosz irányadó körök is családokat ép úgy, mint a francziák 1866-ban. Emezek akkor arra számítottak, hogy Poroszország Ausztria-Magyarország ellen folytatott harca hosszas lesz, s a kölcsönös erőfogyasztás a francia érdekeknek válna javára. Az orosz diplomaták is kezdik belátni, hogy közvetlen szomszédságukban egy oly tulnyomó hatalom áll, mely egykor a kelet-tengeri tartományokért is megpróbálhatta a zúdnadal hatását. Innen van, hogy a kormánypolitikába beavatott orosz közlönnyök a semlegesek kötelmeit hangsúlyozzák, a német követelések mérséklése céljából.

Másfelől az angol világ, a „Times“ is arról elmélkedik, nem érkezett-e el annak ideje, hogy a semleges hatalmak „jó szolgálataikat ajánlják fel a hadviselő feleknek.“ Ezt a köteltséget — ugymond — Anglia nem utasíthatja el magától.

„Az angol külügyminiszteriumnak a jelen percben egyenes összeköttetésben kell lennie nemcsak Páris- és Berlinnel, hanem a Champagneban szemből álló seregek főhadiszállásaival is. A harcfelek valódi szándékát kinyomozni, nem annyira szavakból, mint tettekből — azok követeléseit közt, hacsak lehetséges, valami középútat találni, a két nemzetet oly egyezkedésre bírni, mely se elstetett, se éretlen, se ephemer nem lenne; — ezek a legmagasb államférfiúi tehetséghez méltó célok, s azokról éjjel nappal gondolkodni kell, míg csak el nem érkezik a perc azok gyakorlati keresésére. Egy ily politika nehézségeit nem kell kicsinyelni, azonban sokszor a legyőzhetetleneknek látszó nehézségek is elenyésznek azok előtt, a kik azokkal bátran szembeszállanak. Nekünk, mint nemzetnek, azon kiváltságunk van, hogy majdnem egyedül állunk Európában, lehető közbenjáróul, s mivel ezen kiváltságunk van, köteltségünk, minden nehézség dacára, nem ijedni vissza az állás felelősségétől.“ Arany szavak! De ki hallgatja meg?

E szerint nemcsak a jó barát, de a Belgium semlegességének francia részről való veszélyeztetése által gyanakodóvá tett Anglia is azon gondolkodik, hogyan lehetne

diplomatiail uton mérsékelni a németek diadalszomját?

Nézetünk szerint a diplomatiail közbenjárásban Ausztria Magyarországnak és Italiának is Anglia oldalán kell állania; hanem, hogy ennek ideje még el nem érkezett, több mint valószínű.

Ha a cél csak az lenne, hogy a diadalmas német hadak megállíttassanak, ezt közös akarattal csak el lehetné érni Európának; hanem a békére vezető feladat megoldása még azt is föltételezné, hogy az eddig vesztés fél megalázott állapotába belenyugodjék; ezt pedig elérni, a francia nép jelen hangulata mellett, midőn oly szellem szállta meg e népet, mint az oroszt 1812-ben, — midőn a jelszó az, hogy inkább haljon meg valamennyi francia férfi, mintsem a betolakodó idegen előtt meghajoljanak — bizonyos teljes lehetlen. A poroszok azt felelik, hogy a fél uton meg nem állhatnak; a francziák, hogy a mig egyetlen idegen katona áll földükön, békéről hallani sem akarnak. A diplomatiail föllépésének ideje — így levén a dolgok állapota — még nem érkezett el.

Még csak most fog kezdődni a nagy nemzeti harc. Ha mindjárt nem is fogadjuk el a „Presse“ tudósításának datumait, melyek szerint Franciaország még 480,000 sorkatonát, 400,000 mozgó nemzetőrt, 300,000 kiszolgált katonát stb. stb. összesen 1.600,000 fegyverest állíthat sikra, — több mint egy millió chassépotról és teméntelen hadi anyagról rendelkezvén az ország —, de azt senki sem vitathatja el, hogy a 200,000 ember által oltalmazott Párison kívül elegendő erőforrással bír a francia nép arra, hogy az ország megtámadóit ne csak megállíthassa, hanem a győzelmet is zászlóhoz csatolhassa.

Ha a francia nemzet nem lesz hűtelen önmagához s az összetartás nemzeti erényéhez, az elbizakodás gájtát ép ő állíthatja fel a németek elé; a diplomatiail ez idő szerint, a „Times“ riadója dacára erre képtelennek mutatkoznék. Egyik fél sem hallgat még ma rá: a poroszt a győzelem-ittasság teszi sükketté, a francziát, kinek hősiességét az eddigi balsiker sem törhette meg, a megaláztatás szégyenérzetének dühe vakítja el. Így azután a civilisatio geniusza hamut hinthet fejére; mert ki tudná megmondani, mennyi ideig kell még vérvöröketet sirni a felett: hogyan marczangolja szét egymást Európa két legnagyobb és legvittezebb nemzete, nem hallgatva a mérséklet szavára, bár a legjobbak ezreinek vére öntözi naponta azon földet, mely az ujkor szabadságának, jogegyenlőség és testvériségi nagy eszméinek bölcsője vala.

A győzöttől méltán várhatna Európa mérsékletet, már csak azért is, mert ha a francia nemzet kerül felül, Németországon ujjulhat meg az, mit ma Franciaország kénytelen eltűrni. De ez hiu reménykedés. A semlegesek ugyan ismerik kötelmeiket, hanem a lehetlenre ők sem vállalkozhatnak, s a mi tölük ki is telne, a kölcsönös föltékenység, érdekeik különbsége, ellentéte e részben is elszibbasztja karjukat, latba vethető tekinélyüket.

Egy német diplomata nyilatkozata a jelen európai válságról.

A „Pester Lloyd“ egyik tekintélyes munkatársa így ír Münchenből, aug. 19-ről:

„Véletlenül eszmecserét folytaték egy, a dolgokat emelkedett nézpontból bíráló német államférfival, ki az általános kábultságban sem veszté el a fejét s a mi monarchiánk iránt hő vonzalommal viseltetik. Beszélgetésünk tárgya ez vala:

„A mint a dolgok állanak — mondá — Franciaország egyedüli természetes szövetségesége a magyar-osztrák monarchiának, legyen a francia nemzet feje egy Napoleon, vagy Orleans, vagy váltsa fel a monarchiát a köztársaság, ez egészen jelentéktelen; mert bárki uralkodjék Franciaországban Poroszországgal szembe kell állania; bárki vegye át Napoleon örökségét, fell kell hogy vegye leltárába a Poroszország ellen intézendő jövő hadjáratot.

„Oroszország segélyét drágán és épen Magyarország rovására kellett megvásárolni; csak Franciaországnak van Ausztria-Magyarországgal egy és ugyanazon célja, közös célja — a porosz túlhatalom korlátok közé szorítása. Le-

het, hogy elveszik Franciaországtól Elsaszt és Kelet-Lotharingiát; de ezek csak jelzőlog lennének arra, hogy kedvezőbb körülmények közt bizonyosan, kétségtelenül folytatatik a háború; a francia nemzet soha sem tudná és nem fogná e tartományok elvesztést elviselni. Ha Ausztria-Magyarország nem akar nagyhatalmi rangjáról lemondani, politikáját nem teheti függővé sem Német, sem Oroszország magatartásától.

„Ép a birodalom keleti felének életérdeke az, hogy Német-Ausztria meg ne ingattassék. Német-Ausztriával lehullana a védfal, mely mögött Magyarország magát szervezhetné. Téves, merőben téves azon nézet, hogy Ausztria Magyarország karöltve haladhat a győzelmes Poroszországgal. Ha mindjárt meg is akarna állani Bismarck az osztrák batárok előtt, ezer körülmény kényszerítené az előnyomlásra. Ha valaki egy oly pontra ért el, mint Poroszország, nem lehet többé helyt állania. Ha sikerült Németország 3/4-ét egyenesíteni, mifele boldogság lenne azt hinni, hogy lehet mondani a másik negyedről, a maradékról, a befejezésről! Ilyesmit csak egy ostoba, vagy képmutató állíthatna. Avagy talán Poroszország ellenében N.-Britanniára, Italiára, Oroszországra akarnánk támaszkodni; e hatalmak közül melyik fogna Ausztria miatt Poroszországnak hadat izenni?“ — — —

A „Pest. Lloyd“ munkatársa e jóakaró német diplomata nyilatkozatát figyelemre méltónak mondja; a „Lloyd“ szerkesztősége pedig közelebből igéri e tárgy megvilágítását. Mi commentár nélkül adjuk a nyilatkozatot, mint a mely, ha nem is lehet reánk nézve föltétlenül irányadó — de, a jelen válságok helyzet megvilágítására nagyon alkalmas és nem egy téveszmét fed fel a józan combinatio világánál.

Orosz és lengyel lapok a helyzetről.

A szt.-pétervári „Birzevija Vjedomosti“ ismét egy gácsországi kis-orosz levelét közli, melyben a kis-oroszok állapota Gácsországban, mint túrhatlen iratik le: „minden kis-orosz hazafinak helyzete a lengyelek üldözése által, napról napra elviselhetetlenebb — annyira, hogy rövid idő alatt Oroszországban lesznek kénytelenek menhelyet keresni. Az osztrák kormányra a személyes szabadság védelmét bizni nem lehet; mert a kormány maga, a moszkvai ethnograficus kiállítás óta, nemcsak hogy nem védi kis-orosz alattvalóit, hanem még a lengyelek általi üldözésükben emezeknek kezére jár.“ Továbbá így nyilatkozik: ha megtörténne, hogy az „orosz nemzeti sereg“ Gácsországba bejönne, a falusi nép több mint barátságosan fogja azt fogadni. „Adja Isten! hogy ne sokáig várjunk rá.“

A szt.-pétervári „Novoje Vremja“ (210. sz.) a „Golos“ politikai ellen polemizálván, azt mondja: Oroszország semlegessége nem szenvedőleges, hanem cselekvő, és az egész külvilágba Oroszország és a hadakozó hatalmak között csupán a módzatban áll. Oroszország az európai ügyekben már rég meggyűztet szenvedőleges szerepet játszani; — ő már vissza nem térhet azon állapotba, melyben a valóban nem bízog „barbár“ melléknevet kapta. Jelen időben Európa összes nemzeteinek érdekei kapcsolatban vannak egymással, egyik a másikra gyakorol befolyást, s úgy szolván egymást kiegészítik.

A mi a francia-porosz ügyeket illeti, a „N. V.“ a francziák győzelmét Oroszországra nézve előnyösebbnek tartja, mert Franciaország Oroszországnak semlegességéért hálás lenne és őt keleti terveiben nem akadályozná — azonban tanácsolja Oroszországnak, hogy saját erejére támaszkodni a legbiztosabb lesz.

A szt.-pétervári „Novoje Vremja“ (211. sz.) azon véleményben van, hogy a poroszoknak Párisig már semmi sem fog újjokban állani; erős ellenállást csak a semleges hatalmaktól várhatnak és arra nézve itt az idő már — nemcsak a háború helyhezköttése végett, hanem saját érdekeikben is. Ha a poroszok nem akarnak győzelmeikben mértéket ismerni és a szerencse ütközetek által elfoglalt vidékeket országukhoz akarják csatolni: a semleges hatalmak állása megváltozik; mert azt hiszik, hogy a semleges hatalmak közül egyik a másikat nem fogja akadályozni, hogy a győztes ellen fegyvert emeljen, ki vágyainak határait nem ismeri.

A lengermi „Dziennik Lwowaki“ (Szmolka közlönnyé, 187. sz.) brüsszeli levelezője felvilágosítja a lengyeleket, hogy ne higgyék azt, mintha az oroszok a poroszokkal szövetségben lennének. „Nézzetek csak a baltitengerre, a hadi kikötőhelyekre, hadihajó-gyárakra stb. és fontoljátok meg,

nem elegendő ok-e ez, az egymás elleni föltékenységre? Lehet-e Oroszországnak a poroszokkal Ausztria megosztása föltétl alkudozni, míg Oroszország Poroszország által legerzékenyebb oldalon van fenyegetve? A baltitenger, ha a poroszok tengerévé válnék, nem nyomná-e ki Oroszországot ez oldalról Európából? A poroszok befolyásukat a fekete-tengerig kiterjeszteni akarják, tehát nem lehetnek Oroszország szövetségesei.

A mi Ausztriát illeti — folytatja a „D. L.“ — ne hittegeskedj magokat azzal, hogy az, a ti kedvetekért a lengyel kérdést fegyveresen megindítja. A ti kiáltások, kiáltás a pusztában!

„A lengyeleknek a politikai útát Kosciuszko megmutatta, s mást nem kell keresniük. Vigyázzunk jól, ne támaszkodjunk mások erejére, hanem a saját magunkra.“

Lapszemle.

A román „Albina“ egy nagy titoknak jutott nyomába, és siet az a világnak feltárni. Szerinte ugyanis Észak-Amerikában egy bizottság alakult államférfiak s jelentékeny tőkepénzesekből, melynek feladata volna Olasz-, Francia- és Spanyolországokból egy szövetséges köztársaságot alkotni. Ügynökei már működnek. A magyarok, az „Albina“ szerint, legujabban ettől félnek!

A Túróc Szent-Mártonban megjelenő „Nar. Nov.“ aug. 19-diki számában a jelenlegi háború tanulságai felett elmélkedik. A német egységben a szlávságra, mint némelyek hiszik, nem lát veszélyt. Ha meg is támadná Németország a szlávságot, nincs oka attól megijedni. A szlávok mint eddig a németek, szétkuszálva vannak, igaz, de valamint a németeket üszekozta a támadás, a szlávoknál hasonló eredményre vezetne. „Valószínű — mondja végül — hogy a német egység valóistása a román és szláv fajok szövetekezését fogja előidézni.“

A csataterről.

Mit fog tenni, vagy mit tehet Bazaine, e kérdésére a „Wehr. Ztg.“ azt mondja, hogy Ney gránátosaiat átvágta volna magát s délfelé a Mosel balpartjára vette volna útját. De feltéve is, hogy Bazaine el van veszve, mondja ugyane lap, Bazaine nem Franciaország; az ő bukásával csak az első felvonásnak van vége. És bármilyen megoldás, bizonyos, hogy az 50,000 német, kik Metz földjét véreikkel áztatták, nem az utolsó voltak, kik e hadjáratban Franciaország földjén elestek.

A metzi napok történetéről a „Figaro“ is hoz leírást, melyet főbb vonásaiban bemutatunk olvasóinknak:

Midőn Bazaine tábornagy a főparancsnokságot átvette, elhatározta a három ellenséges hadsereggel szemben (Frigyes Károly hg. a korona-örökös és Steinmetz tbok), melyek az országba nyomultak be, a szétszóró csapatokat Metz körül összpontosítani. Ezen concentratio központja Borny falu volt, mely a Baulay, St.-Avold és Forbach közti keresztut mellett fekszik és melyre az ellenség is rávetette szemét. Vasárnap, aug. 14-én Laudmirault tbok éppen Metztől éjszakra akarta útját venni, míg Decaen tboknak a városon kellett volna áthúzódni, midőn az ellenség Noisseville, Montag és Coincy mellett előnyös helyzetben ágyútelést kezdett meg. A csapatok megállottak és a poroszok ellen fordultak, nem sokára az ágyuzás Vallieretől Bornyn át Grigvig terjedt több mint két mfdre. 4 órától 5-ig tartott; ekkor a gyalogság és a mitrailleurök által vártatott fel és tartott 6 órától 8-ig, míg az ellenség minden posztóját feladta. Az ellenség 8000 halottat hagyott a csatatéren — míg mi alig vesztettünk 1000 harcosot. A mészárlás borzasztó volt; a mitrailleurök által egyszerre egész sorok a földre terítetttek; élők és halottak egy balmozban, de a porosz ágyúk is nagyon ártottak nekünk. Ezen csatáról, mely átmenetelünket a Moselen biztosította, emlékezett meg a császár longevillei sürgönyében, este, aug. 14-én. Ő ezen napon (vasárnap) fél 4 órakor Metzből Longeville faluba ment.

A poroszok ezen dolgokról értesülve, azon tervvel foglalkoztak, hogy a császárt elfogják. Ezen át a Freycat-várkastély, az orlyi majork és a maison rougei berkekben rejtőztek el; 15-én egy dandár uhánusok küldötték át a vasuti hidon (a Moselen), míg a tüzérség Longevillel jobbról balról lövöldözte, hogy minden segélyt elvágasson. De az ő tüzérség közepett a mi genie testünk légbe röpíté a hidat és az uhánusok, kik Longevilleben erős csapatokkal találkoztak és visszavonulásukat elvágva látták, kardcsapás nélkül megadták magukat.

Ekközben a koronabőrös hadserege (Noréant és Ancy között, Pont á Moussonnál átkelt a Moselen. Ez alkalommal Wrendel tbnok az egész Ancy falut leégette, mert azelőtt való napon egy odaváló ember az ublánosok kérdésüködéseire, hogy merre van az út, feleletül kővakkal dobálta meg őket. A francia hadsereg aug. 14. és 15. éjelen át a gravelottei és mars-la-touri magaslatokon foglalt állást, míg az ellenség a fey-i és moussoni völgyeken terült el. Őket itt feltartóztatni volt célja a 14. és 15. ke éjelen keresztül vitt hadműveleteknek, melyeket az ellenség, miután 11 óráig lővöldözött, nem tudott megakadályozni. A császár az éjszakát egy gravelottei birtokosnál: Plaisartnál töltötte. Reggel 4 órakor a császári hggel nyílt kocsiba ült.

Kisérétének erős katonai fedezet alatt nagy körutat kellett tenni, mert okvetlenül az ellenség figyelmét kellett volna fel. A császár Confianson keresztül utazott, Etainban reggelizett és megjött minden nehézség nélkül Verdunba. De csaknem közvetlenül utána Steinmetznek előcsapata Doncourtban ugyanazon országúton vonult át és a porosz tisztek Etainban ugyanazon vendéglőben lakomáztak, hol a császár reggelizett. Innen 10 kilométerre Don court-les Confians mellett csatára került a dolog. Bazaine visszanyomta Steinmetzet és elfoglalta állásait, míg ágyai a gravelottei, vionvillei és mars-la-touri magaslatokról Frigyes Károly hget vetették vissza.

Mig Bazaine ezen második nagy eredményt vivta ki, azaltal a császár, ki minderről semmit sem tudott, a verduni pályaudvarhoz egyik udvari tisztje, és — mint a jó időkben — két vonatot személyezte, lovai és szekerei, egy első osztályú waggont pedig saját számára parancsolt. „Uram, — mondá az inspector — a császár egy harmadosztályú waggonnal elégedett meg, ön megfoghatja, hogy jobbat nem ajánlhatok, mint egy tehervonatot.”

Igy érkezik meg a császár 17-én a chalonsi táborba. Nemsokára az ő távoztása után megérkezett a verduni pályaudvarhoz egyik udvari tisztje, és — mint a jó időkben — két vonatot személyezte, lovai és szekerei, egy első osztályú waggont pedig saját számára parancsolt. „Uram, — mondá az inspector — a császár egy harmadosztályú waggonnal elégedett meg, ön megfoghatja, hogy jobbat nem ajánlhatok, mint egy tehervonatot.”

A Metz körülüli utolsó események ugy hozták magukkal, hogy az általános figyelem mindinkább erre felé kezd irányulni, s ezen nem is lehet csodálkozni, ha elgondoljuk, hogy a francia hadsereg nagy része ide szorult, s hogy ezek most már kénytelenek magukat mihamarább keresztül vágni, ha csak tétlenül nem akarnak a védművek mögött vesztgelni, s ezalatt Párist elveszíteni, vagy — a mi képzeltet — megadni magukat.

Metzben ugyanis jelenleg 150—180,000 ember és 30—40,000 ló van mindössze, elesség pedig alig van annyi, hogy az ott lévő seregnek csak két — három hétre elég legyen, miután az élelemmel ellátásnál csak 40—60,000 emberre számítottak; de ha tovább kibírhata is az ostromzárt, még akkor

is veszélyes volna a hadi műveletekre nézve, ha a sereg e nagy része tétlenül vesztgelne s mintegy magát őrizné. Bazaine e szerint rövid időn ki fog törni sánczaiból s újra megpróbálja a hadi szerencsét.

De halljuk, mik történtek e tekintetben eddigél:

A „Wehr Ztg“ párisi levelezője ugyanis következő részleteket hoz a francziák hadikészülődéseiről:

Páris, aug. 17. „Az itt uralgó tevékenységről — ugymond levelező — valóban csak a legdicsőrebbet lehet mondani. Ma már készen áll a 13-dik hadtest (Vinoy) s csak az elindulási parancsot várja. A párisi erődtit műveletek nagyban haladnak s már most is az szándékoltatik, hogy e művek annyira kiterjesztessenek, miként Neuilly azok körébe essen. Az élemezésre szükségelt anyagok ma már teljesen be vannak szerezve; a raktárakban 300 ezer mérőnél több gabona fekszik. Az általános jótékonyaság nagyban foly; így a szabadtűzmozgások nagy páholya „L'Orient“ körházak alakította át nagyszerű termeit, s a külföldi páholyokat is kizadakozásra szolgáltatta fel.

Lambatyte marquis a Couds la Grandvilleben lévő nagyszerű épületeit szintén átengedte a sebesültek számára; hasonlóké a párisi érsek is a kormány rendelkezése alá bocsátotta káptalani épületeit.

A mi a fegyverkezést illeti, hivatalosan van kimutatva, hogy Franciaország fegyvertáraitban 1,100,000 Chassepot, 270,000 közönséges puská és 70,000 Minie-karabély van készletben. Egy további készletet, 300,000 Remington-fegyvert most várnak Angolországból; a Pyrenaensokból most várnak 1200 darab öszvért; a csendőrök 20,000 lóva a rendes lovasságnak engedtetik át, míg a csendőrök pótlóval láttatnak el.

Fel kell még említenem, hogy Lyon városa 2000 ágyat engedett át a sebesültek számára.

Bitschből és Toulból jó hírek érkeznek; s a további védelmi előkészületeket illetőleg meg kell említenem, hogy Bas-Rhin, Haut-Rhin, Meurth, Mosel, Vosges és Ardenes megyék táviratilag oda utasítottak, hogy valamennyi hidat és alagutat légbe röpítsenek, mielőtt az ellenség közelébe, egyzersmind pedig a megyebeli nemzetőrség és fegyverfogható népség Chalons felé indíttassék.

A haderők fogytárhelye most Chalons és a francia hadseregek aligba el fognak vágatni e helytől, — miután Frigyes Károly porosz herceg a közte s a főhadiszállás közt támadt egyenlenségek miatt állítólag 8 nap óta részt sem vesz a csatában. (?)

Érdemes tudni, hogy az annyira ócsárolt francia mitrailleursek ismét jó hírre kezdenek kapni, miután a tűzrekesz észrevették, hogy a mitrailleursek legjobb messze távolságban kezdeni meg a lövöldözést, mi által a golyók mind jobban szétszóródnak s így nagyobb pusztításokat vihetnek végbe. Trochu tábornok pedig f. h. 18-ól a párisi lakossághoz következő, már táviratilag jelzett kiáltványt tett közzé:

„Páris lakosai! Ama veszély közepette, melyben az ország van, én Páris kormányzója, s a főváros védelmezésével megbízott csapatok főparancsnokává neveztettem ki. Páris elfoglalja az őt hajtsai. Mindez ösztön rá nézve, hogy a multnak tanulmányozását illetőleg nem csak saját körén belül mozogjon; hanem más népek és nemzetek történetét is forgassa; kíváltképen azokét, melyeknek multja s jelene, saját nemzetének multjával és jelenével találkozik.

Ezen alapeszme lebeghetett szeme előtt t. szerzőnek is, midőn fennjelzett munkáját közrebo csátván, a magyar és román nemzet multjának ölelkező mozzanatait kívánta föltárni a magyar olvasó közönség előtt; azon mozzanatait, mik mindkét nemzetnek „viharos életéből“ merítve, élénk bizonyosságot tesznek arról, mennyire összeforrott az erdélyi magyarok története havasalföldi román testvéreink történetével. Szerző valóban korszerűbb tárgyat nem választhatott magának; mert bevallva az igazat, dacára a két nemzet közt legrégibb időktől folytatott szoros összeköttetésnek, igen kevesen találtnak honfiaink közt, kik román szomszédaink történetét bár valamennyire is ismernek; pedig mennyire tanulságos találtnak benne ránk magyarokra nézve. Helyesen mondja azért szerző: „Szükséges, hogy a magyar nemzet fiai ismerjék azon szomszéd ország történetét, melylyel szakadatlan összeköttetésben állunk, melyben számos honfiaink lálnak ma is, mely hazánkból, Fogaras földéről vette alapulását, a melynek fennállhatóságát századokon át oly sok magyar vér öntözte rónáit, és a melynek üldözött fiai a 13-ik századtól egészen napjainkig megszámlálhatlan ízben találtnak hazánban menhelyet és magyar vendégszeretetet.”

De ám szerző olvasóit nemcsak oktatja, tanítja; hanem — mi kiváló figyelmet érdemel — azokra békítőleg hat. Munkájának célja, miként előszavában mondja: „a magyar és román nemzet között őszinte bizalmat és szeretetet ébresztetni, nem pedig izgatni.” S valóban történelmi dolgozatait a vallási és nemzeti türelem dicsőrekes szelleme lengi át.

Bárcsak megértenék magyar- és oláhoni román testvéreink a magyar őszinteség eme testvé-

megillető szerepét; s a nagy erőfeszítések, nagy áldozatok, s nagy példák központja akar lenni. Én azokhoz egész lelkemből csatlakozni kívánok, ez leend éltém dicsősége, s egy oly pályának fényes megkoronázása, mely eddigelő közlöltek a legtöbbek előtt ismeretlen maradt.

Én a legteljesb bizalmat helyezem dicstöljes vállalatunk sikerében, de csupán egy parancsoló s mulhatlan föltétel alatt, mely nélkül minden közös erőfeszítéstök tehetetlen maradna. A jó rendről akarok beszélni, s az alatt nem csupán az utczák nyugalmát, hanem házi köreitek s kedélyeitek nyugalmát, a felelős hatóság parancsai iránti engedelmességet, a resignatiót a helyzettől elválaszthatlan megpróbáltatásokkal szemben, s végre egy nagy harczias nemzett komoly lelki nyugalmát értem, mely — a jelenhez hasonló körülmények közt — szilárd eltökéléssel veszi kezébe sorsának vezetését. S hogy a helyzet számára ezen annyira kívánatos sülygyen biztosíttassék, én nem fogom segélyül hívni ama hatalmakat, melyekkel az ostromállapotok s a törvényről fogva bírok. Én e sülygyent hazafiságtól kívánandom, s bizalmaktól eszközöndem ki, a mennyiben én magam a párisi lakosság irányában határtalan bizalmat fogok tanúsítani.

Én az összes pártok összes egyéneire hivatkozom; én, ki — mint ezt a seregnél jól tudják — semmi más párthoz sem tartozom, az egész ország pártján kívül. Azok odaadására hivatkozom, kérem őket, hogy erkölcsi tekintély által tartsák féken ama heves vértöket, kik önmagukat nem tudnák fékezni; — s hogy saját kezeikkel büntessék meg azon egyéneket, kik épen semmi párthoz sem tartoznak, s kik a közszerencsétlenségben csupán arra szolgáló alkalmat látnak, hogy vétkek vágyait kielégíthessék.

És művem létesítése végett, mely után — ezt határozottan állítom — visszatérndek ama homályba, melyből kiléptem, a Bre tagne nak, mely tartományban születtem, egy régi jelszavát választom: Isten segélyével a honért! Trochu tábornok.”

Mig ezek a csatátéren történnék, Franciaország lázas tevékenységgel feszíti meg utolsó erejét. A porosz „Köln. Ztg.“ párisi levelezője azt írja: „hogy a tett intézkedések után borzasztó lesz azon erő, melyet talpra akarnak állítani.” Palikao ugy nyilatkozott, hogy ő 4 hét alatt 700,000 katonát állít sikra a Párisban és Chalonsban lévő hadtesteken kívül. Az algiri nagy törzsek főnökei 20,000 lovasból álló tábort állítottak, mely az első intésre indulni fog Franciaországba.

Páris bevételére egy betegség és folytonos harcz által leaptadt haderő épen nem elég. A lapok írják, hogy a porosz hadseregben már kiűtött a vész, mint 66-ban, mi ezreket fog elragadni sorai közt. A német nép már roppant aggálylyal néz minden egyes győzelem elé, — mely a metzhez hasonló áldozatmennységet követel, — bátha még a járványos betegségek kitörése is valósn, akkor az áldozatok száma megkétszereződik. Nem is csoda. Hisz a porosz és általán korunk hadseregeinek legnagyobb részét békés és szobáikban dolgozó polgárok teszik, kik a hadjárat sanyaruságait csak rövid időre képesek elviselni. Hajdan, mikor a katoná gyermekekörében lépett e pályára, s vasakat megkezdve hozzászokott a háború viszontagságai-

ries szózatát! Eleget szívódunk, eleget gyanúsítottuk egymás. Legyen valahára békesség, teljes egyetértés mi közöttünk. Hisz az isteni gondviselés aként helyezte el a két nemzetet, hogy fiaiának egyébb célja, egyébb törekvése nem lehet, mint a „kölcsonús szeretet és testvérség.” E nélkül veszély fenyegetné a két nemzetet, melyek idegen, sőt ellenséges elemek közepette, meghasonolva egymás közt, sohasem lennének képesek állandóan biztosítani magukat. Ellenben, ha azonosítják érdekeiket, mindkettő erős leend, s még a legveszélyesebb ellen is tiszteletben tartandja létüket. „Tény az” — mondja találóan szerző — „hogy akkor élte Oláhország legvirágzóbb korát, midőn vajdái a magyar nemzettel való szövetekezés szükséges voltát átértették és megtartották, az innen kapott segélyt viszonzoták, mint Máté tette, és hogy akkor bukkolt le Oláhország a legsiralmasabb állapotba, midőn vajdái a hódítók bérszolgáivá szegődtek nemzeti életünk megtörése végett, mint Mihály és Serbán tettek.”

Tanuljunk tehát a multból. A mult legyen a jövőnek tükrö. Lám egykor a törökök elleni közös küzdelem hozott össze; most azonban tiszerte nagyobb és veszélyesebb ellen olálkodik ellenünk. Azért ha valaha, bizonyára most van szükségünk szeretetre, egyetértésre. Ebben rejlik erősségünk, ebben rejlik jövőnk biztosítéka!

A csinosan kiállított munka, mely a marosvásárhelyi ev. ref. tanoda Imreh Sándor által vezetett gyorsajátójának becsületére válik, 196 nyolcadrét lapra terjed; előszóból és XVII. a füzet tulajdonképeni tartalmát képező szakaszából áll. Részletes tartalma ez: I. „Kimpulung”; II. „Káro Voda” 1456—1462; III. „Csobán Voda,” vagy a Gergicza melletti tüközet 1511-ben; IV. „János király” Pitesten; V. „Négy magyar csatátér” Oláhországban: VI. „Sánta Voda” és gyűltölt vóda, vagy a Rómánest, Serpetest és Boján melletti tüközetek 1560—1590-ig; VII. Rádu vóda templom fölírata Bukarestben; VIII. „Báthori Gá-

hoz, mikor vastermeszetének mindegy volt a kemény földön vagy puba ágyon nyugodni, akkor a katoná nem lett oly könnyen beteg, az idő változásaihoz szokott teste nem könnyen sujtott. Mi még ismertünk ily harczfiakat, a régi magyar huszárok és bakák, kik két-három kapitulációt kiszolgáltak, mind ilyenek voltak. — Ezeknek egy kis meghülés nem oly hamar ártott meg.

A „Pesti Napló” így ír:

„A három napos iszonyu metzi csata következményei még mindég nincsenek kellően tisztázva. Egyáltalában nincs kétségteletül megállapítva, hogy a roppant küzdelem nem ajul e meg minden pillanatban és nem fogják-e a kétségbeesés ezen új harczai a poroszok minden eddigi előnyét kérdésessé tenni vagy legalább meggyöngyíteni. A francziák az eddigi küzdelmeket is egész más színben tüntetik föl s szerintők Bazaine hadseregének nyomolag nagyobb része elérte Verdunt a már útban van Chalons felé, csak a kisebb rész a mintegy 50—60,000 ember maradt Metz körül s e csapatokat érték meg a poroszok 18-án. Ha e hírek csakugyan igazak, ugy a katonai helyzetet egészen átváltoztatják. Akkor a francia nagy hadsereg ismét legalább 250,000 harcosból áll, mely a koronaherceg Páris felé nyomulását legalább is kérdésessé teheti. A francia hadsereg eddig a roppant szenvedések és veszélyek közt oly kitartást tanusit, mely nem volt várható s valóban heroicusnak nevezhető, a nép pedig nem fogja dicső fiait küzdelem közben cserben hagyni.”

Metzi csata aug. 14-kén.

A metzi csatáról a porosz hivatalos jelentés így hangzik: „Mintán a király ma délbén Hernyt elhagyta, a királyi nagy főhadiszállás Pont á Moussonba tététt át, és így a három mivelő hadsereg között fekszik: Steinmetz tábornok Metz előtt van, Frigyes Károly herceg már jóval Pont á Mousson-on túl és a koronaherceg, mintán Lunneville is megszállva lett, Nancyban. A Mosel Nancytól Metzizg tehát jelenleg azon bázis, honnan a további hadműveletek tervének fejlődnie kell. Erre nézve az aug. 14-iki metzi csata több tekintetben irányadó lehetett. Nem valószínűtlen, hogy Napoleon császár, ki állítólag még Metzben volt, mikor 14-kén délután az ütközet kezdődött, a poroszok támadása által meglepetvén, az ujonnan szenvedett vereség által a Napoleonnakra, 15-kére előkészített nyílt csatáról előltni kénytelenített; mert habár Bazaine tábornagy jelenleg az egész francia hadsereg vezényletét egyesíti s kezében, mégis bajosan mólózhette ezen a napoleoni dynastiára nézve jelentőségelteljes napot és ennek folytán négy hadtesttel, melyek közül egyebiránt a Forbachnál majdnem tönkretett Frossard hadtest nem számítható egész hadtestnek, Metzizt keletrre foglalt állást. Azon négy hadtest, u. m. Frossard, Ladmirault, Failly hadteste, és az, melyet főparancsnokká ki nevezetéseig Bazaine maga vezénylett, a 13-ról 14-ére való éjjel összefüggő bivouakba szállott és 15-éig, ugy látszik, a Bourbaki tábornok által vezénylett császári gárda megjelénésére számítottak.

Ezen terv megbiúsított Zastron tábornok támadása által, kinek hadteste (a 7. westfali), a 8. (rajnai) és 1. (keleti porosz) hadtestekkel Stein-

bor“ Tirgovisten 1610. dec. 25-én; IX. „Egy kökereszt” és egy halom története; X. „Hanu Konstantin“ Bukarestben; XI. „Kotrocén zárda” és a Kolecza torony 1657—1688-ig; XII. „Tokoli“ hadjárata Oláhországban és Erdélyben 1690-ben (egészen román történelmi kútfő után); XIII. „La Mós” 1693; XIV. „A Heresztren” és az Antim templom Bukarestben 1717; XV. „Sztupaj, Sztupaj!” XVI. „A mávrogon” kórház Bukarestben 1786—1791-ig; A XVII-dik szakasz tárgyat képezi a Bukarestben 1852. és 1855-ben befogott magyarok története.

Ebből láthatni: szerző nem akart rendezes történetet írni; célja inkább az volt: megismerettni a magyar olvasó közönséggel a szövetező magyar és román nemzetek közösen folytatott harczait, utalva egynttal havasalföldnek számos történelmi helyeire, melyeken ezer meg ezer vitéz magyar ontotta vérért román szomszédaink szabadságáért; minek bebizonyítására a derék szerző jobbára román történelmi kútfőkre hivatkozik, amaz „újabb divatu dáco-román történelem csinálók” ellenében, „kik a magyar nemzetet a román több százados ellenségének nevezik, és kik, csak, hogy a régi romaiakkal való atyafiságokat annál inkább bebizonyíthassák, a magyar nemzetet minden lapon barbárnak cimeztetik.”

Egyáltalában elmondhatjuk e műről, miszerint a magyar irodalomban régóta érzett hezagot pótol, s mint ilyen annál melegebben ajánlható a magyar olvasó közönség figyelmébe, mintán Kócsa Ferencz derék szerzője Oláhban fővárosában 15 éven keresztül mint ref. lelkész bazafias irányban működött, hivatalos teendői mellett a román történetet is kiváló ügybuzgalommal tanulmányozta, mi elegendő biztosíték arra nézve, hogy valamint a jelen füzetet, ugy az ezutániakat is buzogn pártojuk.

Kovács Ferencz.

TÁRCZA.

Könyvismertetés.

Történelmi dolgozatok a magyar és román nemzet viharos korszakából. Irta Kócsa Ferencz 1854. december 29-től 1869. június 12-ig bukaresti ref. lelkész és jelenleg a dévai állam tanító-képezde rendes és ideiglenes igazgató tanára. I füzet. Maros-Vásárhelyt, Wittich József könyvtárus bizománya. Bolti ára 1 frt 30 kr. o. é.

A történelem föladata a népek és nemzetek életét, fokonténi fejlődését, avagy hanyatlását, egymáshoz viszonyát, a mint t. i. a tények és események idők folytán egymáshoz fűződnek, hitteles kútfők alapján előadni, s az utókorra nézve — lehetőleg tárgyilagos nézponthól — érthetővé, tanulságossá tenni.

A történelem ismeretének érzete minden népknél megvan; akár tul legyenek a barbárság állapotán, akár nem. Ebből magyarázható a mult iránti általános kegyelet; innen van, hogy még a legvadabb nemzet is őseiket emleget, őseinek habár homályos s néha regék országával érintkező hőseitől fényt és dicsőséget keres.

Azonban a történelem ismeretének ezen érzete nem csak saját fajunk iránt nyilvánul; a korlátokat nem ismerő tudvágy szellemi szárnyakon annak körét túlhaladva, más nemzetek történetét is kutatja, illetén módon az egészet összekötvén a részszel; az ebből folyó tanúságot pedig kapcsolatba hozván a jelenel. Ugyanis tudja s érzi minden ember, miszerint többi embertársaival, a földgömbnek bármelyik pontján találtnak azok, lényegileg egy családok képez; tudja s érzi, hogy valamennyi népek és nemzetek egy és ugyanazon anyatörzsnek különféle árnyalatokban szétágazó

metz tábornok főparancsnoksága alatt az első hadi sereget képezi. Az ütközet eleinte, délutáni 2 óra körül csak kismértű volt; a francziák lövész-árkokból harcoltak, úgy, hogy az ütközet igen véres lett és váratlanul nagyobb mérvet öltött. Azért az első hadtest részei is actioba léptek és a francziákat a metzi külművek glaciájára űzték vissza. Mindjárt a 13-dik hadosztály első támadása után a francziák hátrálni kezdtek. A chassépot hatása miatt csak lassan, de annál biztosabban nyomulhattak előre, úgy, hogy az esthomály beálltával az ütközet tényleg a vár sík tövében szakasztott meg.

A poroszok ezen lépcsőzetes előnyomulása volt oka, hogy a megvert francia hadtestek a váron keresztül elvonulhattak. Hogy 15-kén nem jelentek meg újra, legjobban bizonyít vereségük mellett. Alkalmassint egyesültek Bourbaki hadtestével és Chalons felé vonulnak. Meglehet, hogy a második hadseregnek Pont-à-Moussonból Triancourt felé nyomuló hadtestei a bátról francziákkal a chalonsi uton találkoznak, és hogy ott egy újabb, talán a döntő üsszettközés történik.

Mars-latouri csata aug. 16-kán.

A mars-latouri csatáról a porosz hivatalos jelentés így hangzik: „A második hadseregnek Mars-la-Tour melletti első győzelméről szóló jelentések a fővárosban és előtűnt fekvő jelentések szerint más városokban hasonló lelkesedést idéztek elő, mint az aug. 4. és 6. diki győzelmi hírek. De ezen csatának stratégiai fontossága és az általa elért eredmények nem voltak annyira ismeretesek, mint akkor, midőn a határok átlépése és az ellenséges országba való benyomulás azonban tényleges adatot szolgáltatott a megítélésre. A Mars-la-Tour melletti csata mégis a legdöntőbb volt ezen hadjáratban. A francia hadsereg, mely a metz-Verdun uton összpontosította magát, a második hadsereg által kettő osztottat, egy kis része talán eléri Chalonsat, ha azt is meg nem akadályoztatja 3 hadseregünk lovassága. A hadsereg tömbbe azonban, meghajolván a mi stratégiai működésünk előtt, feladta a tervet, hogy Verdun felé menjen és kénytelen volt Metzbe visszavonulni. Mars-la-Tour körülbelül 3 mérföldnyire nyugat felé fekszik Metztől és körülbelül 4 mérföldnyire délkelet felé Verduntól. — A hadsereg állása tehát a csata következtében a következő: Steinmetz tábornok Metznél áll; neki áellenben az 1. és 2. hadseregek közt Bazaine tábornok öt hadtesttel, melyek 3 napi csatázás által csaknem megtizedeltettek; Frigyes Károly hg. Mars-LaTourtól északnyugatra; a koronaherceg tovább nyugatra áll hadtestével Nancy Toul irányában.

A 16-diki csata Triancourtánál, a Commerce felé vezető uton kezdődött, és észak felé egész Mars-la-Touron túl a verdunni útig húzódott. A Metznél álló ellenség tehát Verdun és egyszersmind Chalonsból is el van zárva. Bazainának a Párisba vezető út már csak észak nyugat felé Ardenne és Aise departementokon keresztül van nyitva. Tehát a mars-latouri csata azon eredményeket szerezte meg nekünk, a melyeket csak Chalonsnál véltünk kivivhatni. A második sereg győzelme az összekapcsolás és egy francia sereget, mint ilyen, megsemmisítette. Jelenleg két elvált részből áll az, melyeknek ismétli egyesülése alig sikertelendő.

Mac-Mahon csapataihoz.

Mac-Mahon a következő napiparancsot intézte katonáihoz:

Katonák! Az aug. 6-diki csatában a sors rosszul jutalmazta meg vitézségeket, de állásaitokat hősiesség után veszítettétek el, mely nem kevesebb mint 9 óráig tartott. Ti 35,000-en harcoltatok 140,000 ellen és elnyomtatok a tulajdon erő által. Ilyen körülmények között a vereség dicsőséges és a történelem el fogja mondani, hogy a francziák a Freischwiller melletti ütközetben a legnagyobb bátorságot fejtették ki. Ti valóban érzékeny veszteségeket szenvedtetek, de az ellenség veszteségei jelentékenyebbek. Hogy nem üldöztetitek, annak oka bizonyára azon körülményben rejlett, hogy az ellenségnek sok kárt okozatok. A császár meg van veledek elégedve, és az egész ország hálás irántatok azért, hogy a zászló becsületét méltóan fentartottátok. Kemény megpróbáltatásokat kell kiállanunk, melyeket most felednünk kell. Az 1. hadtest most fog szerveztetni és Isten segítségével fényes visszatorlást fogunk szerezni.

Az első hadtest tábornagya

Mac-Mahon.

A 18-diki csatáról a vélemények igen eltérők. A francziák, mintegy 180,000 ember, három napon át tartották fenn magukat állásaikban. Steinmetz (legalább 100,000 emberrel) és Frigyes Károly herceg ellen (120,000 ember). A „P. Z.” katonai munkatársa az okokat, melyeknél fogva Bazaine 14-dikéig Metznél maradt, a következőkben foglalja össze: magát erőseíteni, a hadtesteket újra szervezni, Metzet élelemmel ellátni és a Mosel vonalánál való tartózkodás által a Chalonsnál alakuló hadseregnek időt engedni a szervezkedésre. Mintán a német hadsereg talán gyorsabban nyomult előre, mint Metzben gyanították, Bazaine az utolsó pillanatban a párisi parancsokkal Trochu tábornokkal egyetértéssel elhatározhatta, az elsőszövi tábor-

hadászati jelentőségét kizsákmányolni és a fegyverek szerencsáját megpróbálni. A késő indulás hibáját Bazaine az által egyenlíthette ki, hogy az ellenséget három, rendkívüli áldozatokat igénylő napon át feltartóztatta. Magukat a poroszokat a győzelem annyira kimerítette, hogy nem lehet a Marne elleni operációk rögtön folytatására gondolni addig, míg a hadsereg magát ki nem pihente, s míg Metz elzárolására intézkedések nem történtek. A nagy veszteségek után Bazaine hadserege Metznél alig több 150,000 emberrel a tulajdonképeni megszálló sereg nélkül. Ha a francziák bátorsága nincs nagyon megingatva, úgy a német hadsereg 200,000 embert kénytelen Metz előtt hagyni és így erőt megosztani.

Felvincz, aug. 19-én, 1870.

Tekintetes szerkesztőség! E hó 17 dikién királyunk ő Felsége születésnapja előestéjén kis városunk utcái kivilágítottak, a székház pedig a világitáson kívül alkalmi transparentekkel is fel volt díszítve; különösen kiűnt ezek között koronás királyunk életnagyságu mellképe, s az erdélyi három nemzetiséget előtűntető festői alakok, melyek alatt a jelszó állott: „Éljen az egyetértés!”

18-kán reggel 10 órakor az egész közgazgatási, törvényszéki és adóhivatali kar, a felvinczi tanács és vidéki birtokokos kisérőben számos népség jelenlétében előbb a róm. kath., azután az ev. ref. egyházakban tartott ünnepélyes isteni tiszteletben vett részt, mindkét helyt a néphymnus is énekeltetett, s az isteni tisztelet alatt a szokásos tarack-lövések sem hiányoztak.

Isteni tisztelet után főkirálybíránk ő mtsága távollétében a különböző tisztikarok és birtokos urak igazgató alkirálybíró Fosztó Károlynál tisztelegtek, hol a tisztviselők részéről az ősz köz-tiszteletben álló főügyező Magyar Pál a következő szavakban tolmácsolta a legmagasabb születési nap alkalmából üdvözléseinket:

„Tekintetes alkirálybíró úr: Az alattvalói hódolat és őszinte polgári tisztelet érzése vezetett a mai legmagasabb polgári ünnepélyben részt venni legkegyelmesebb urunk osztrák császár és Magyarország koronás királya első Ferencz József ő cs. és apostoli királyi Felsége születése ötletéből ő Felségeért, felséges királynéjéért és feneéges családjáért imánkat Istenhez, a népeknek mindenható urához bocsátani.

„És most azért állunk itten a tks. alkirálybíró úr előtt, mint Aranyosszék ez idő szerinti igazgató tisztje előtt, hogy ez ünnepély alkalmából hasonló ünnepélyességgel fejezzük ki, hogy:

Aranyosszék a nemes székely nemzettel együtt őseitől öröklött, nemzeti jellemévé vált dynasticus érzésénél fogva gyermeki hódolattal ragaszkodik a felséges habzburg-lotharingeni házból koronás királyaihoz s annak családjához, hogy

„mi azon új szövetséget, mely az 1867. évi szentesített XII. törvényben le van téve a jelenlegi európai constellatiók között hazánkra és nemzetünkre a legjobbnak, polgári üdvözhözönak ismerjük el, mint a melynek boldogító, dics- és fényárasztó jótéteményeit már is érezve érezzük; hogy

„mi az egész Európa, sőt az egész mivel világgal együtt mélyen átváta érdeklődünk azon események által, melyek a száraz Európa két leg-hatalmasabb állama által oly makacsul vivatva vérből fűrésztli Francia és Poroszország földét és fiait, s hogy

„midőn éber figyelemmel kísérjük azon eseményeket, egyszersmind naponként imánkba foglaltuk azon óhajtatunkat is, hogy az Isten távolítsa el tőlünk a háboru esélyeit, vezérelje Felséges királyunkat és kormányát oly utakon, hogy attól távol tartsák magukat.

„De ha tán az idő méhében már megvan s az események rendén meg kell születni, hogy egy világharcban és véres catastrophában nekünk is részt kelljen venni, azon esetre is mint a római mondotta: „pacem esto bello parate”, békében léve, s azt óhajtat is ezen ns. székét azon dynasticus érzés és új szövetséghez híven ragaszkodva fogják találni az események s kész mint egy ember felkelni és küzdeni a hazáért és alkotmányos királyért, kit az Isten felséges királynéjával és családjával együtt soká éltessen.”

Erre igazgató alkirálybíró Fosztó Károly a legnagyobb öröm és készséggel megígérvén, hogy ezen tiszta szívből eredt üdvözléseinket a legkövetkező idő alatt kegyelmes urunk és koronás királyunk legmagasabb trónja számolyához fogja juttatni, a tisztelő testület „éljen a király” kiáltások között eloszlott.

Ezt követte a szokásos diszlakoms, melyet fűszerezett a Tordáról kirándult zenekar; a jó kedv nem hiányzott, számos pohárköszöntések történtek koronás királyunk, a felséges királyné és királyi családjáért, József főhercegeért, az ősszes miniszteriumért, Deák F. nagy hazánkúáért stb., a társaság csak késő este oszlott szét.

K.

Vidéki levelezés.

Torda, aug. 22. 1870. — Tekintetes szerkesztő úr! Király ő Felsége magas születési ünnepe méltóságának emelésére városunk fényesen világitott, mely alkalommal egész piacunk az ün-

népelyben őszinte örömmel résztvevő sokaságtól hullámzott, — a központon pedig a városi első cigány-zenekar játszott. Másnap reggel minden egyházban a király életéért imáztak; azonban leg-ünnepélyesebb volt a róm. kath. egyházban megszár-lövések közt megtartott szertartás, hol a plebános kettős segédlettel misézett. Az istentisztelet után megyei törvényszéki elnök tks. Székely úr a megyei tisztség, törvényszék, több városi polgár és a városi tanács élén, — tisztelve szeretett főispánunk b. Kemény György távollétében — közgazgatási főbíró mgos Miksa Elek urat kérte fel, hogy őszinte bizalmunkat, szeretettünket, tántoríthatlan ragaszkodásunkat s ebből kifolyó azon őszinte kívánságunkat, hogy „az Ursten koronás királyunkat, Felséges nejét s egész királyi családjukat soká, boldogul, a haza üdvére éltesse!” legfelsőbb tudomásra juttatni szíveskedjék.

Következve főbíró mgos Miksa Elek úr barátságos asztala 50—60 személyben összehozta a város értelmiségét, kik lelkes pohárköszöntések közt egy soká emlékeztető, magasztos ünnepet ülték.

Tordai.

UJDONSÁGOK.

— A n.-várad-kolozsvári vasut, ma sem fog megnyitni; újabbán felmerült akadályok a megnyitást bizonytalan időre hátravetették.

Sürgető kérés a magyar kir. pesti központi távirad-hivatalhoz. Nehány nap óta drágán megfizetett távüldgönyeinket ismét 24 óra múlva kapjuk meg. Elismérjük azt, hogy kivált ily válságos időben a közjót illető távüldgönyöket illeti meg az elsőség. De arra is figyelmet kértünk fordítani, hogy a nagy közönséget szolgáló lapok nagy szolgálatot tesznek, midőn az alhírek terjedését kellően megrostált táviratikkal akadályozzák, s jótékonyan hatnak az igaztosság mérséklésére. Talán nem lépünk fel szerénytelentül, a midőn a késedelemről eredő bajok orvoslátát kérjük, sürgetjük.

A „K. Közlöny” szerkesztősége.

(—) Betörés. A mult szerdán Simon Elek ügyvéd b.-középutozai házána! tolvajok törtek be; az ablakot betörve a szobába hatoltak, s ott több szekrényt fölszeztvén, sok ingóságot eloroztak. A kár tetemes. A jó madaraknak azonban nyomukba vannak.

— Neumann N. izraelita a kolozsvár-nagyvárad vasútvonalon egyik munkás felügyelővel összeegyeztet a végből, hogy ez, könyvébe vegye föl naponta több olyan munkás nevét, kik a vasútnál soha nem dolgoztak és késztelen az általuk végzett munkáról jegyzékeket a fizetés alkalmára. Sikertült is a csaláknak így a társulatot tetemes összeg megkéráosítani. Hanem mégis addig járt a káros a vizre, míg nyaka szakadt. Nyomára jöttek a csalának; az úgy a kolozsvári törvényszéknél most tárgyalatik.

— Molnár Antal úrnak. A „Magyar Polgár” (rendkiv. mellék. a 98-dik szám)-ban Ön azt javasolja nekem, „fordítassam” le magán használatra Odysse Barot „Lettres sur la philosophie de l'histoire” című művének eme sorait: „Depuis la convention qui, en 1496 avant J. C. établiesait entre douze États de la Grèce la confederation amphictyonique, jusqu'au traité du 23 janvier 1861 entre la France et l'Angleterre, j'ai compte huit mille trois cent quatre vingt dix sept. traités.” Mint egyszerű újdondász magam fordítám le így: „Azon egységesség óta, mely a Kr. sz. e. 1496 diki évben állapítá meg Görögország tizenkét állama közt az amphictyoni szövetséget, a Franciaország és Anglia közt 1861. január 23-kán kötött szerződésig nyolcezer háromszáz kilencvenhét szerződést (traité) számlálunk.” Ön azonban ama sorokat így fordítja le („Magy. Polg.” rendkiv. mel. a 96. sz. hoz): „A béke óta, melyet Kr. sz. e. 1496 évvel tizenkét görög állam kötött (amphictyoni béke) Angol és Franciaország 1861. jan. 23-iki békekötéséig — (a történelem bizonyítása szerint) — kell vala mondania: Odysse Barot bizonyítása szerint „nem kevesebb,” mint nyolcezer háromszáz kilencvenhét békeszerződés jött létre.” Annak megítélését: ön fordította-e jobban, vagy én, a „Magy. Polg.” és a „Kol. Közl.” t. olvasóira bízom; csak azt jegyzem meg, hogy, mintán Ön előtt: convention, confederation és traité — béke, békekötés, békeszerződés, ezutáni fordításait jó lesz revisio alá adni.

A „Kol. Közlöny” újdondása.

— A Kolozsvárt felállítandó honvédszenekar javára újabb időben ismét a következő összegek érkeztek be, melyekért a honvédkertletti-parancsnokság részéről az úgy nevében ezenel nyilvános közönség mondatik: Mikó Mihály főkir. bíró úrtól a Marosköz területén begyűjtött 170 forint 94 kr. Nagy-Szeben városa tanácsától 25 ft 20 kr.

— A n.-enyedi önképző-egylet énekosztálya a fővárosi országos dalártnépegyröl viszársztében e hó 31 én városunkba jön, hol nyilvános előadást tartand.

— 299—1870. Ela. sz. Dobokamegye III diki évnegyedeas rendez. f. évi közgyűlése megtartását közelítő szept. hava 7-dik napján d. e. 9 órára a megye székhelyére Szamosújvárra tűzén ki, arra a megyei t. bizottmányi tag urakat tisztelettel meghívom. Tárgyai lesznek a közgyűlésnek: a megye 1871-dik évi költségvetése meghatározása, több szentesített tárgyvezeték kibiridítése s egyéb helyi ügyek elintézése. Borsán, aug. 23. 1870. B. Bánffy Dániel, főispán.

— Millettis Szvetozár a pesti esküdtzsek aug. 23-ki ülésében az esküdték által egyhangulag vét-kesnek találtatván: egy évi fogaágra és 500 frtyi bírságra ítéltetett. Ellene a véd a közrend-háborítás és lázítás miatt emeltetett.

(—) Varjassy Béla, ki, mint önkényes, a francia seregbe lépett, egy töle az „Alföld” szerkesztőségéhez érkezett távirat szerint, (melyben azt is megemlíti, hogy a francia hadsereg 16-dikán egész nap tüzben volt és a poroszok megverettek) Forbachnál harcolt, innét azonban visszaküldetett Párisba, hogy átvegye egy szabad lövész csapat parancsnokságát, mely 18 kán volt Chalonsba indulandó. Ő az első magyar, vagy lehet mondani: az első idegen, ki a francia hadseregben ily állásra emeltetett, miután tudvalevőleg külföldi nem lehet tiszt a francia hadseregben.

— Pest, aug. 22. 1870. Tisztelt szerkesztőség! Mintán a „Kolozsvári Közlöny” is átvette a „Magyar Polgár” azon alapítalan hírét, hogy meghaltam; — kérem a „Kol. Közlönybe” hasonlólag azon hamis hírnek visszahúzását. Mely után maradtam a tisztelt szerkesztőség alázatos szolgálja Szenkovich Márton.

(—) Strune Gusztáv, s jeles journalista és politikai agitátor, a ki különösen 1848-ban játszott nagy szerepet Németországban, a bécsi lapok jelentése szerint — meghalt.

(—) A kir. kuriának az alapítványok kezelésére kirendelt vegyes bizottsága közbírré teszi, hogy a szegény perlekedők fölségelésére tett Almási- és Korda-alapítványok folyó kamataiból, több száz forintot tevő összeg állván rendelkezés alatt, mind-azok, kik, mint szegény perlekedők, ezen alapítványból segélyben óhajtanak részesülni, szegénységüket és nevüket kellően igazoló okmányokkal fölszerelt kérvényeiknek f. évi november végéig a bizottsági elnökségnél (a semmisítőszéki elnökség irodájában, a barátok-terén 1. sz. a.) benyújtására azon figyelemzetéssel hivatnak fel, hogy az alapító-levelekben egyik kellekél a régi családokról való s illetőleg nemesi származás van kijelölve, az Almási-alapítványban pedig ezenfelül csak is katolikusok részesülhetnek.

— Az aug. 23-ki „Wiener Abendp.” a magyar lapok hírei ellenében — fenntartva a delegációk által való legközelebbi meggyőződhetést, kijelenti, hogy a közös hadügyminiszter szigorúan megtartá és kellően használta föl a fegyver, lökészet s ruházatra megzavazott pénz és más egyéb hadi-szükségletekről becsületesen gondoskodott. — Azon tudósítást illetőleg, hogy a közös hadügyminiszter a felállítandó honvédségi tűzérég s más műszaki csapatok felállítását beleegyezésének megtagadása által, hátráltatá a „W. Abdp.” constátálhatni véli, hogy ily föltévre legkisebb ok sincsen, mert e kérdés még eddig tanácskozás alá sem került. A közös hadügyminiszter e tekintetben, mint eddig, ugyezentül is, a honvédelmi törvény által kijelölt álláspontoz fog ragaszkodni (?).

KÜLFÖLD.

A luxemburgi hivatalos lap szerint, a nagyhercegi kormány arról értesítettvén, hogy a belga semlegesség újabb szerződés által fog megerősített, a nagyhatalmak londoni képviselőihez fordult oly célból, hogy az ő javára is hasonló okirat szerkesztessék. A londoni porosz követ, mint mondják, erre azt válaszolá, hogy a porosz s angol kormányok véleménye szerint, a nagyhercegség semlegessége teljesen meg van állapítva, s elegendő biztosítva az 1867. máj. 11-iki londoni szerződés által.

Egy konstantinápolyi levél szerint, 5000 főnyi egyiptomi hadtest érkezett oda, s az európai édesvízeknél szállott táborba. A kormány naponként vár 120,000 hátultöltő puskát, a 400,000 megrendelt puská kiegészítése végett.

Washington, aug. 22. Az elnök az Európában háboruszkodó két hatalommal szemben az Unio semlegességére vonatkozólag egy proklamatiót adott ki, melyben az mondatik, hogy a vélemény-csere szabad; azonban a polgároknak pártállást foglalni, vagy a hadviselőknak segélyt adni — az Unio oltalmának elvesztése mellett tiltatik.

Legújabb táviratok.

Erdeti távüldgönyök.

Feladatott Pesten aug. 25. 9 ó 30 p. d. o.

Erkezett aug. 26. 2 ó. 25 p. éjjel.

Mac-Mahon egyesülése Bazainnel megtörtént. A francziák Páris alá vonulnak vissza. A porosz előcsapatai Chalonsban tul. 24-én a francia kamarában kijelenti a miniszterelnök, hogy a hadsereg Chalonsat az általános honvédelem biztosítása szempontjából hagyta el.

Feladatott Pesten aug. 25. 9 ó. — p. regg.

Erkezett aug. 26. 2 ó. 35 p. éjjel.

Magyarország-Ausztria belépett a békeli-gába. Oroszország és Anglia közösen határozott béke ajánlatokat tettek a porosz főhadiszálláson. Oroszország congressust ajánl. Egy önkéntes vadász hadtest küldetett Párisból Chalonsba, guerrillaharcot szervezni a poroszok mögött. Rodich Dalmatia helytartójává nevezetett.

(365)

27/8

(1-2)

Figyelmeztetés mezőgazdákhoz.

Ismételve utaltunk a korneuburgi marhapor hasznosságára és gyakorlati értékére lovak, szarvasmarhák és juhok betegségeinél, s ehhez követhető átiratát adjuk a herceg Salm-féle gazdasági igazgatóságnak Raitzban, amelynek tartalma annyival becsesebb, mert a korneuburgi marhapor megbírása abban több évi legsikeresebb eredményt tapasztalaton alapul:

Kwizda Ján. F. gyógyszerész urnak Korneuburgban.

A midőn jelenleg 100 pakétot rendelünk önnel jeles és egyetlen korneuburgi marhaporából, annak több évi sikeres alkalmazása után tetemes marhaállományunknál, azon nyílt kijelentésre vagyunk kénytelenek, hogy éppen ezen tartalomdús marhapornak köszönhetjük marháink folytonos jó egészségi állapotát s nevezetesen azoknak örövendetes gyarapodását is a marhapor hasznosságának tulajdonítjuk.

Ezzel kellemes kötelességet híven leróni, maradtunk Raitz, 1870. május 5-én.

Herczeg Salm-féle gazdasági igazgatóság.
Gawalowsky.

KWIZDA FERENCZ JÁN. urnak Korneuburgban.

A mint már évek előtt közöltem önnek, ismételtan tanítja voltam azon feltűnő eredményeknek, amelyek még reménytelen esetekben is önnek Korneuburgi marhapora eszközölt. Most ismét szükségem van a porra; van t. i. egy lovam, amely katonai szolgálatban híves éjeken a Bivona-ban veszedelmes betegséget kapott, melyen az orvosi tudomány hajótörést szenvedett, s miután az ön Korneuburgi marhapora kitűnő gyógyhatásáról már többször meggyőződtem, attól most is kívánt sikert méltán remélek, kérem tehát nekem abból 10 nagy pakétot küldeni.

Zimmerwald, Bern mellett (Svájc) 1869 december 10-én.

Indermühle-Wittenbach F., parancsnok.

KWIZDA állatgyógyászati készítményei valódi minőségben kaphatók:

Kolozsvárt: **Wolff János, Karvay József, Csiki Imre** urnakál. Szébenben: **Zöhrer Ferencz** urnál. Brassóban: **Hesshaime I. L. és A. urnál.** Brassóban: **Gyertyánffy és fiai** urnakál. Segesvárt: **Teutsch J. B. urnál.** Sepsiszent-Györgyön: **Benkő és Csutak** urnakál.

ÓVÁS: Csak azonos kikerülése végett kéri Kwizda Ferencz János Helyreépítő-folyadékát, amely egyetlen, amely cs. kir. szabadalommal van kitüntetve más hasonló, vagy hasonló nevezetű bíró készítményekkel össze nem téveszteni. Tesztet továbbá a Korneuburgi marhapornál arra figyelni, hogy csak azon pakétok valók, amelyek az alát látható névvel valószínűsíthető, amely a ragjegy.

(45) — 27/8. 1870.

(14-*)

Valódi MOLL SEIDLITZ-PORA

mely a párisi műkiállítás arany-érmét nyert.

Középponti raktára a „Golyához” címzett gyógyszerár Bécében, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelmeztetés. Miután tapasztaltam, hogy az úgynevezett Seidlitz-por használati útmutatókkal ártatlanok, melyek szóról szóra az onyim szerint utánozva, a közönség csalódására, még saját név-aláírást is viselik, s ily módon azok külsőjelekről ítélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők, lévén, bátor vagyok azért ezen hamisítások ellenében óvást mindenkit azon megjegyzéssel figyelmeztetni, miszerint az ilyen műszerek megkülönböztetése végett, „az általam készített Seidlitz-por minden katalógusa és minden egyes adag papír-burkolata hivatalos őrzemény alatti saját véd-íparjeggyel van ellátva.”

Ára egy bepecsételt eredeti skatulyának 1 forint oszt. ért.

Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívül esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddig ismert házi gyógyszerek közt bizonyára a legelső helyre méltandók. A császári nagy birodalom minden részéből hozzánk beküldött több ezernyi hálaírat részletes bizt. nyitványul szolgál, hogy azok rögzített dugulás, emésztelenség és gyomorégés, továbbá görcsök, vesebetegség, idegbaj, szivdobogás, ideges főfájás, vértörődés, közvényeszerű tagfájdalom, s végül hystéria, hypochondria, tartós hányási inger stb. esetekben a legjobb eredménnyel használtattak, s a legártalmasabb győgyeredményt vívtak ki. Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógyomdot használtak, ezen egyszerű házi szerhez fordultak és egészségüket egyszerre és állandóan visszanyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók, kereskedők, kézművesek, mű. észek, mező gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselve, a kiknél azelőtt a leghíresebb gyógyforrások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz-Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Valódi minőségben kapható csupán osak

Kolozsvárt: **BINDER K.** (ezelőtt Ritter) gyógytárában b-monostor-utca a városi Redoute során; továbbá **Wolff J., dr. Hintz György és Engel J. gyógytárában.**

Beszterczen: Szongot György.
Brassóban: Jekelius F.
M.-Vásárhelyt: Jeney Károly és Bucher M.
Nagy-Károlyban: Schöberl.
Nagy-Szebenben: Müller gyógyszer.

N.-Váradon: Jánky Antal.
Segesvárt: Teutsch J. B.
Szászsebesen: Binder F. gyógyszer.
Szerdahelyt: Sebimert F. gyógyszer.
Zilahon: Harmath S. F.

A fennebbi cégeknek létezik még ezeken kívül a

norvégiai „Bergen” városból való valódi

DORSCH-MÁJHALZSIROLAJ

raktára is.

Ára egy nagyobb üvegnek 1 frt. 80 kr. egy kisebbnek 1 frt. o. é. Az üvegek el vannak látva védmárkával és kimerítő használati utasítással. Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgálattik és czinkupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosabb májhalzsir faj a dorschhalnak leggondosabb egybegyűjtése és kiválogatása által van megnyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezelést alá nem vonatott, hanem a bepecsételt üvegekben lévő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyújtott. — E valódi Dorsch-májhalzsirólaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesebb gyógyszer a mell- és tüdőbajokban, scrophulus és rachitis, kórsz. és csúsz. látt. borkütes, szemgyulladás, ideg- és több más bajokban legsikeresebben alkalmaztatik.

MOLL A.

gyógyszerész Bécében, „zum Storch”, Tuchlauben.

(363)

(2-12)

Első nyilvános magasabb kereskedelmi tanintézet

Bécében, Praterstrasse 32.

A végzett hallgatók az egyéves önkéntesség kedvezményét élvezik a cs. kir. hadseregben a nélkül, hogy az önkéntes-vizsgák letételére köteleztetnének.

Beiratások szeptember 26-tól kezdve történnek. A tanítás október elején kezdődik. Október 1-én kezdődik egy előkészítő tanfolyam a gyakorlati vasírt- és távirat-szolgálati műveltség. Evi jelentések az igazgatóság s minden tanítási év végekor kerülnek ki.

(329)

(3-4)

Haszonbéri hirdetmény.

Az előpataki

BORVIZKÚTAK

haszon élvezete, a jövő év Szentgyörgy napjától kezdődőleg hat egymásután következő évekre, a legtöbbet ígérőnek a f. év

September 18-kán Előpatakon

tartandó árverezés alkalmával haszonbérbe adatik.

Mind azok, kik a haszonbér kivételében szőlani akarnak, s a haszonbéri feltételek összes pontjait részletesen is megtekinteni óhajtanak, megtekinthetők **Előpatakan a fürdő birtokosságnál, Brassóban C. Sterio** pénzváltó irodájában, **Sepsi-Szent-Györgyön Bogdan** urak kereskedésében.

Az előpataki fürdői Birtokosság július 24-én tartott gyűléséből.

ULITZ AGOSTON,

b. j.

(166)

27/8

(11-12)

A legjobb és legolcsóbb órák, 3 évi írásbeli jótállás mellett, a sok évek óta magának hírnevet szerzett

Kohn Ignácnál

Pest, kigyóutca 6 szám alatt kaphatók.

Genfi zseborák.

	ft.	ft.		ft.	ft.
Ezüst hengerórak 4 rubinnal	10-11-12		Arany hengerórak Nro. 3. gyémánt és zsmánczszal	40-45-50-55	
„ „ aranyzöldel, felszőkenő	12-13-14		„ horgony- „ remont. 60-70-80-90-100		
„ „ dupla fedéllel, 4-8			Inga-órak, minden 8 nap felhuzhatók	18-20-22-24	
„ rubinnal	15-16-17		„ egész- és félórát ütők	30-32	
„ horgonyórak 15 rubinnal	15-16-17		„ egész- és negyedórát ütők	48-50-55	
„ „ dupla fedéllel, 15 rubinnal	18-20-22		Hónap szabályok	30-32	
„ „ kristály üveggel	18-20-22		Munkás-órak kristályüveggel	14	
„ „ dupla fedéllel,			Varázsolók, melyeket soha sem kell felhuzni	45	
15 rubinnal	24-26-28		Ébresztők órával	7	
remontírozók kristály üveggel,			Arany-láncok, rövidiek, Nro. 3, 18		
15 rubinnal	28-30-32		20, 25, 30, 40-60 frt.		
„ „ dupla fedél, krist. üveg,			Arany-láncok, hosszúak, Nro. 3, 18 krt.		
15 rubinnal	35-38-40-45		35, 40, 45, 55, 65-80 frt.		
Arany hengerórak, Nro. 3, 4-8 rubin.	30-32-35		Ezüst-láncok, rövidiek, 13 próbás ezüstdől 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 frt.		
„ horgonyórak „ 3, 15	37-40-42		Ezüst-láncok, hosszúak 13 próbás ezüstdől 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 16 frt.		
„ „ arany köpenyvel	48-52-55				
„ „ dupla fedéllel, 15 rubin.	55-60-65				
„ „ „ arany köpeny-					
nyel,	70-75-80-90-100				
„ henger-hölgyórak, 4-8 rubin.	24-26-28				
„ „ dupla fedéllel,					
8 rubinnal	33-40-45				

Mindenmely igazítások a legújabb genfi mód szerint, a legjobban és legutányosabban teljesítettnek. Régi órák, régi arany- és ezüst eszerében elfogadtatnak. Külsőrendelések, az összeg beküldése, vagy utánvét mellett gyorsan teljesítettnek. Oly órák, melyek nem tetszenek, becsérélhetnek.

Nyavalyatörésben (Fallsucht) szenvedőket

levél általi uton gyógyít a nehézkör valódi orvosa **Dr. Killisch O. Berlinben**, jelenleg Louisenstrasse N° 45. Eddigél 100-nál több nyavalyatörést gyógyított meg. (97) 27/8 (59-156)

500 darab

útibörönd.

500 darab

útibörönd.

317

A vasút megnyitára

500 darab

mindenféle nagyságu, s a legjobb anyagokból készült

útibörönd,

valamint mindenféle utazási kel-

lékek nagy választéka áll a t.

utazó közönségnek,

legutányosabb árakban

rendelkezésére

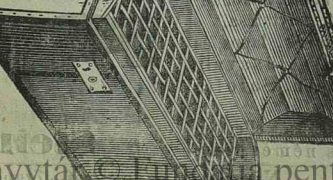
a Nagy Bazárban

Csapó Sándornál

Kolozsvárt.

500 darab

útibörönd.

500 darab

útibörönd.

(347)

(3-3)

Eladó ház.

Néhai Lőrinczi Mihálynak az óvárban 199 szám alatti háza eladó. Értekezni lehet Mikó Lőrincz csel sétatérutca 16 szám alatt.

(338)

(3-3)

A magyarai közbirtokosság Kishód, Fancsal, Negoi, Stegia, Dregus, Csika, Re-kettyis, Braduison és Wojwodasza nevű legelő havassai, 1870. **Szeptember 1-ső napján** a délelőtti órákban Szász-Régen-ben Balogh Ferencz ügyvéd ur házában, nyilvános árverés után, 1871 ápril 24-ik napján kezdőleges két egymásután évek-re, haszonbérbe fognak adni.

A feltételek nállam bármikor meg-tudhatók. Magyarán, 1870 augusztus 6-ik napján.

Wagner György,
birtokossági aligazgató.

(360)

(2-3)

Eladó telek és haszonbérbe adandó jószág.

1-ór: Nagyenyeden, a magyar-utca napkeleti során, a piactól a 11-ik házszám alatt, nyugoti végével a kolégom utcára nyitva, egy nagy telek, két lak-ható szoba s egy boltzatos kettős jó pin-czével, (többirésze épületen) örök áron eladó.

2-ór: Diódon, Tüvishez, a fővas-úti állomáshoz 1/4 órányi távolságban, egy 120 hold területű jószág haszonbérbe ki-adandó f. év Sz. Mihály napjától kezdve, 3 vagy 6 évre; egy hozzátartozó pataki kékővíz lisztelő malommal együtt, vagy a nélkül, **kittinó bort termő szőlőhegygyel,** jutányos feltételek alatt.

Ertekezhetni Diódon, u. p. Tüvis, alólirtat

SZÖRCSEI SZÖRCSEY GERGELY

(287)

(11-15)

Haszonbér.

Tordavármegyében **Mező Rűtsön** Marosvásárhelyhez 1 1/2 óra járásra, egy **529 holdból álló tagosítás alatt lé-vő birtok,** erdővel, szőlővel, hozzá tar-tozó lak- és gazdasági épületekkel; ugymint: **teljes instruoival felszerelve 1871 Szentgyörgy napjától kezdve** 6 egymásután követendő évekre **bér-be kiadandó, vagy örök áron is el-adó.** Ertekezhetni levél útján Ürmösön, utolsó posta Nagy-Ajta,

MAURER MIHÁLYLYAL

(11-24)

Weinkopf Benedek

építmény-asztalos-üzlete

Bécében, Landstrasse Neulinggasse 4 sz.

ajánlja magát mindenmely építmény-iroda- és bolt-felsze-relésre aránylagos legolcsóbb árak mellett.

Megrendelések mindig elfogadtatnak, s a legpontosabban teljesítetnek.

(294)

Jelentés

varrógép-kereskedőkhöz!

Minden rendszer szerinti

varró-gépek,

gomblyuk-gépek,

keztülvárró-gépek,

fűzőlyuk-gépek.

Arleszállításomról

kérem tudomást venni.

Minden megrendelés azonnal teljesítet-hető, miután sok ezer gép van raktáron, s elárúsítók képesek az én gépeim árul-sával részlet-árakat tetemesen mód-sítani és még is annyi nyereségük lesz, mint volt eddigél a magasabb árak mellett.

Képes árjegyzékek ingyen.

Részletben nem árultatik, tehát ma-gánosok tudakozódásai nem vétetnek tekintetbe.

CUDIET U. ALBERT

varrógép-kereskedőkhöz!

Minden rendszer szerinti

varró-gépek,

gomblyuk-gépek,

keztülvárró-gépek,

fűzőlyuk-gépek.

Arleszállításomról

kérem tudomást venni.

Minden megrendelés azonnal teljesítet-hető, miután sok ezer gép van raktáron, s elárúsítók képesek az én gépeim árul-sával részlet-árakat tetemesen mód-sítani és még is annyi nyereségük lesz, mint volt eddigél a magasabb árak mellett.

Képes árjegyzékek ingyen.

Részletben nem árultatik, tehát ma-gánosok tudakozódásai nem vétetnek tekintetbe.

CUDIET U. ALBERT

(335)

3-*

„VICTORIA“ biztosító társaság Kolozsvártt.

Biztosítéki alap.

Alapítók	1.597.700	frt	—	kr.
Tartaléktőke	26.894	„	75	kr.
Díjtartalék	667.779	„	39	kr.
Kártartalék	14.955	„	—	kr.
Évi bevétel	1.500.000	„	—	kr.

összesen 3.807.329 frt 14 kr.

Forgalom 1869-ben.

Biztosított érték	122.796.234	frt	—	kr.
Bevétel	1.427.066	„	—	kr.
Kárfizetés	337.466	„	92	kr.
Összes kárfizetés:	1865—1869-ben	838.560	„	92.

Biztosít megfizető olesó díj és különös kedvezmények mellett: a) szalmás gabona és takarmány-neműket, asztalokban és boglyakban, úgy szinte fedél alatt, benn a helységben vagy kinn a mezőn (gabona neműeknél a biztosítás érvénye eleséplés után a magra is kiterjesztetik, miből annak lerakodási helye előre bejelentetett).

b) épületek, mint: lak és gazdasági épületeket, gyárak, malomok, templomok, stb.

c) lakházakban: butorokat, tükrök, képek, órák, szőnyegek, üveg- és porcelán neműek, függönyök, férfi és női ruhák, ágylak és fehéreneműek, könyvek, konyha-eszközök stb. stb. szóval minden névvel nevezendő, egy háziartáshoz szükséges kellékeket:

d) gazdasági épületekben: szekerek, ekék, szának, egyéb gazdasági eszközök és gépek, úgy marhák, lovak, juhok, sertéseket, stb.

e) kereskedésekben: a kereskedés minden ágához tartozó cikkek.

f) műhelyekben: készletek, feldolgozandó anyagok, készmunkák, szerszámok stb.

Az ingóságokra nézve a biztosítási díjak az illető épület fedéldíjához arányban tetemesen leszállítottak, úgy hogy mindenki csekély áldozattal minden ingóságait biztosíthatja s különben is a felvétel minden tekintetben könnyítve van.

A fentebbi számokban kimutatott üzleti eredmény nem csupán a közönség mindig növekvő belátásának, a biztosítás szükségessége iránt, hanem egyszersmind és nagy mértékben azon bizalomnak tulajdonítható, melyet a „Victoria“ olesó díja, becsületes eljárása kárainak gyors és igazságos rendezése által kivívott ki magának. A társaság nemcsak tetemes biztosítéki alappal, de nagy összeköttetéseivel fogva és mindig növekvő évi bevételeivel is teljes biztonságot nyújt. Ügynökei az ország minden főbb pontjain vannak, kik minden szükséges felvilágosítással szolgálnak és irásbeli megrendeléseket is elfogadnak.

A „Victoria“ biztosító-társaság vezér-ügynöksége Kolozsvártt.

(349)

(3-*)

Alólírt egész tisztelettel tudatja a t. tanár és tanító urakkal, miszerint a jövő iskolai évre szükséges

tankönyvek és taneszközök

nála minden vallású elemi-, közép- és főtanodák számára

készletben

tartatnak.

Nagyobb megrendelők és ismét-eladók a szokásos

kedvezményben

részesülnek. Saját kiadásaimból

pedig az illető tanár urak rendelkezésére, szegényebb sorsú tanulók számára,

ingyen példányokat bocsátok.

Kolozsvártt, 1870, augusztus-hó

STEIN JÁNOS,

erd. muz. egyll. könyvtár és kiadó.

(59)

27/8

(7-*)

FEHÉR MELL-SZÖRP

(weiszer Brust-Syrup)

több egészségügyi hatóságok s tisztí főorvosok által igazolva,

mindennemű idült köhögések, mellfájások, nátház, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdő-elynkárosodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soha nem használtatott! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnően jól jótékonyan hat, — különösen görcsös köhögés és számarhurtnál; elősegíti a nehéz s megaludt nyálkák kőpést, a gégeingert azonnal enyhíti, s rövid idő alatt eltávolítja minden, — még az oly heves és gonosz aszkórköhögést is, s a vérhányást.

Egy kisebb üveg 60 kr., nagyobb üveg 1 frt.

Mayer G. A. W., gyáros Breslauban.

Kapható: Kolozsvártt, Binder K. gyógyszerésznél belső monostortutza a Redout során. Sz. Udvarhelyt: Veress Ferencz úrnál.

(351)

(3-3)

Leány- tan- és nevelő intézet Brassóban,

igazgatva Humpel-Maioreseco Emilia által.

Közremunkáló tanárok: Korodi Lajos, ev. gymnasiumi és Meschendorf J., ev. realiskolai tanárok, Dück P., népiszkolatanító, Fericeanu J., román gym. hitelemző és magyar nyelvtanító, dr. Mesiotu J., rom. gym. conrector, Dima P., rom. gym. tanár s mások.

A tanfolyam 3 főosztályt foglal magában:

I. Egy előkészítő osztály, mely a tanítványnék korához, képzettségéhez és tehetségéhez képest egy vagy két évet vesz igénybe. Tanterv: folyékony olvasás, összekötve a tartalom teljes megértésével és újra előadásával, írás, számvetés [t. i. a 4 számmal, az egytől 100-ig terjedő számsorokból], a nézlettan, írva-olvasó tanmodor és czélszerű elmegyakorlatok alkalmazásával; végre a zenészet elemei, női kézimunkák és a szülők beleegyezésével testgyakorlat.

II. Négy (egyéves) osztály. Tantárgyak: Vallástan, nyelvtan (eleinte az olvasással összekötve, később önállólag a különböző nyelvekben) — német, magyar, román, francia és hakisvánul angol és olasz nyelv, — szám-tan, földrajz, történelem, természetrajz, természettan, a vegytan alapvonalai; azon kívül: zene, rajzolás, női kézimunkák és a szülők engedelmével tornaszat és úszás.

III. Egy harmadik, két (egyéves) osztályból álló főosztály a magassabb kiképzést célozza. Ezen főosztálynak tárgyai: Világtörténelem, a mívelődés történelmének különös szemlélésével, irodalomtörténet, a lélektan, szépirodalom és mythologia elemei, a neveléstan felvele, továbbá a főnevezett nyelvtanulmányok, zene, rajzolás és kézimunkák folytatása.

A nőimunkák, u. m. kötés, horgolás, hálózás, varrás és szabás, lapos és kereszthímzés, szabályszerű öltönytés (a szabások rajzolásával), mindennemű fénnyűzési munkák sat. Teklő Henrika és Guzbeth Sarolta kisasszonyokra vannak bízva.

Társalgási nyelv: a német tanítványnékre nézve a francia, ellenben a magyar és román tanítványnékre nézve felváltva a francia és német nyelv.

A francia társalgás fogantatása végett september 1-jétől fogva egy neveléstanilag kiképzett, francia születésű tanítónő nyertett meg az intézet számára. Bővebb tudósítást és részletezett értesítvényeket kaphatni az intézetben: Klastromutca 5-ik szám alatt, Szentmihálynapról fogva pedig: Lópiacz 30-dik szám alatt.

(324)

(6-6)

CZETZ JÁNOS és TÁRSA

(Kolozsvártt, közepetca Folly-ház.)

Ajánlják megnagyobbított, s izletesen berendezett

első bécsi butor-raktárukat,

melyben kaphatók, vagy tetszés szerént megrendelhetők: mindenféle színű s modoru, úgy egyes, mint berendezéshez szükséges egész rend-butorok, a legújabb, s izletesebb minta szerént. Ujonnan berendezett kárpit- és asztalos üzlet-águnkban elvállalunk mindennemű kárpit- és asztalos munkákat, szoba-diszitményeket és mű-lécezeseket, úgy helyben, mind vidékre is.

Raktárunkban kaphatók a legszebb s újabb butor-szövetek, kész paplanok, lószőr, s ruganyos-mátracok, szőnyegek.

Továbbá: álló- és aranykeretű-tükrök gyári áron.

Mindennemű női-divat czikkék, ruhakelmék és felöltők, jutányos árért.

Kolozsvártt Stein J. Pesten Mach és Stein

könyvkereskedésében kapható:

Veszely, Imets és Kovács utazása

Moldva - Oláhországban 1868.

Ára 2 forint o. ért.

Biztos sikerrel használt házi gyógyszerek.

Kézikönyv minden falusi és városi háztartás, minden családtagja s gazdasszony számára, a kik az embereknek valamint a házi- és egyéb hasznat hajtó állatoknál leggyakrabban előforduló betegségeket gyorsan, biztosan s olcsón akarják önmaguk gyógyítani.

A házi és mezőgazdaság terén szerzett újabb gyakorlati tapasztalások s új fölfedezések gyűjteményével. A közjó érdekében összeszedte és többek közreműködésével kiadta GYULAVÁRY. Ára 1 frt 60 kr.

A mezőipar nemzetgazdaságtani elmélete.

ROSCHER VILMOS után németből fordította Kiss János. Az előszót hozzá írta Kautz Gyula. Ára 2 frt.

Csemegék

kisebb gyermekek számára,

melyekkel családok, kisdödvők- és elemi tanítóknak kedveskedik Gáspár J. nagyenyedi neveléstanár és képezdeigazgató Harmadik javított, 9 beszély- és 170 vers-csemegével bővített kettős kiadás; névszerint:

egyik író velinre nyomott díszkiadás, 2 gyönyörű színezett, 2 könyomásu és 23 fametszésű képpel. 20 1/2 nyolezadrét iv, díszes borítékú kem. köt. 2 frt 60 kr. másik szép fehér papíru népies, iskolai kiadás, 2 fekete könyomásu képpel. 20 nyolezadrét iv, csinos borítékú kemény kötésben csak 1 frt.

A vallásos eszmék története.

Főiskolai tanulók s mivelt olvasók számára.

Dolgozta SZÁSZ DOMOKOS,

kolozsvári ev. ref. pap, egyházmegyei jegyző s vallás-tanár.

1-ső füzet. Ára 80 kr.

Történelmi dolgozatok

a magyar és román nemzet viharos korszakából.

Írta KOÓS FERENCZ. I. füzet. Ára 1 frt. 30 kr. o. ért.

Erdélyi telekkönyvi rendtartás függelékkel.

Hivatalos kiadás. — Ára 2 forint.

Szegedi bűnkronika.

Az alföldi rablók kiirtásának története. Viszszapillantások a magyarországi közbiztonság és bünyenyítésügy multjára, széttekintések azok jelen állapotán, és elmélkedés jövőjük felett. Nevezetes bűnesetek és büntárgyalások, fejtegetések, értekezések, leírások, adatok és okmányok.

Szerkeszti BUVÁR. Első kötet. Első füzet. Ára 40 kr.

Karaffa és az eperjesi vértörvényszék.

Történelmi korrajz. Írta K. PAPP MIKLÓS.

Második bővített és javított kiadás. 2 kötet. Ára 2 frt.

Korszerű egyházi beszédek.

Írta ZOMBORI GEDŐ. 2-ik füzet. Ára 1 frt. 20 kr.

Gr. Széchenyi István

„BLICK“jének magyar fordítása.

Közi K. PAPP MIKLÓS.

Három kötet. Ára 3 frt.

Harcztéri mappák

kaphatók:

Stein János könyvkereskedésében.

Ugyancsak Stein Jánosnál kapható:

Egy falat kenyér története. Levelek az ember életéről. Mindkét nem-beli növények számára Má c é J. nyomán dolgozta Szász Domokos. Ára füzve 1 frt.

Történelmi gyöngyök. Gyűjté s betűrendes sorba raká Kiss Mihály, unitárius esperes és árkosi pap. Ára kemény kötésben 1 ft 60 kr.

Dózsa Dániel. Az északi fény Regény három kötetben. Ára 3 frt.

Szerelmi pikántlak a francia udvari életből. Oettinger után közli Balázs Frigyes. Ára 1 frt 20 kr.

Az 1735-iki zendülés története.

Történelmi korrajz a XVIII. századból. Írta K. PAPP MIKLÓS. Ára 1 frt 20 kr. Postán küldve 1 frt 30 kr.

A kis Andor és Zoltán könyve. Elemi magyar Olvasókönyv. Mindkét nemű népiszkolák I-ső és II-dik osztályainak számára írta Pánczél Ferencz. Tizenkét csinos fametszettel. kemény köt. 50 kr.

Vass József. Emléklapok Kolozsvár előkorából 40 kr.

Nagy 8-ad réti XII. 335 lap, szép velin papíron, ára 4 forint o. é.

Aly bey. Kelet tüdővilága, vagy Szaif Züliázán szultán. Arab rege. Fordította Orbán Balázs. Két rész egy kötetben kötve 2 frt. Díszkiadás, 4 könyomatu képpel. 3 frt.

Vadrózsák, Székely Népköltési Gyűjtemény. Szerkeszti Kríza János I-ső kötet 2 frt 50 kr.

Utazás keleten. Írta b. Orbán Balázs. 6 kötet. Egy kötet ára 1 frt.

Kolozs megye gyulni egyesbírja által a községi előjáróságok részére kiadott

U T A S I T Á S

a községi bíróságokhoz utasított ügyek tárgyalása és kezelése tárgyában. Ára 20 krajczár. Postán küldve 25 kr.

INSTRUCIUNE

pentru antistii comunitilor, spre pertractarea si manipulara cauzelor judecatoresti, ce se tienu de competenta

judecatorieloru satesci: compusa prin judele singularu a Geloului, comit. Clusului.

Prețulu 20 cr. v. a. Dupa post'a 25 cr. v. a.

A fenn elősorolt törvénykönyveken kívül minden a legújabb időig meglejt törvénykezési munkák könyvkereskedésében mindig kaphatók. Együttal bátor vagyok jól berendezett s gyorsajtkokkal ellátott

kö- és könyvnyomdánkat

figyelembe ajánlani, hol az új „polgári társaság” és a Kolozs megye gyulni egyesbírja által a községi előjáróságok részére kiadott „utasítás”-ban előforduló magyar és román nyomtatványokon kívül — melyekből készletet tartván, kis mennyiségben kon szánra is a legújantatott árban szolgálhatok — minden t. cz. köz- és magánhivatalok, pénzügytettek, kereskedők és iparosok részére szükséges bármely mintázatu nyomtatványok a leggyorsabban teljesítettnek; ugyszint minden a közéletben előforduló kö- és könyvnyomdai munkák a legnagyobb csinnal készítettnek.

STEIN JÁNOS.